

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATA SAPTAMÂNALA

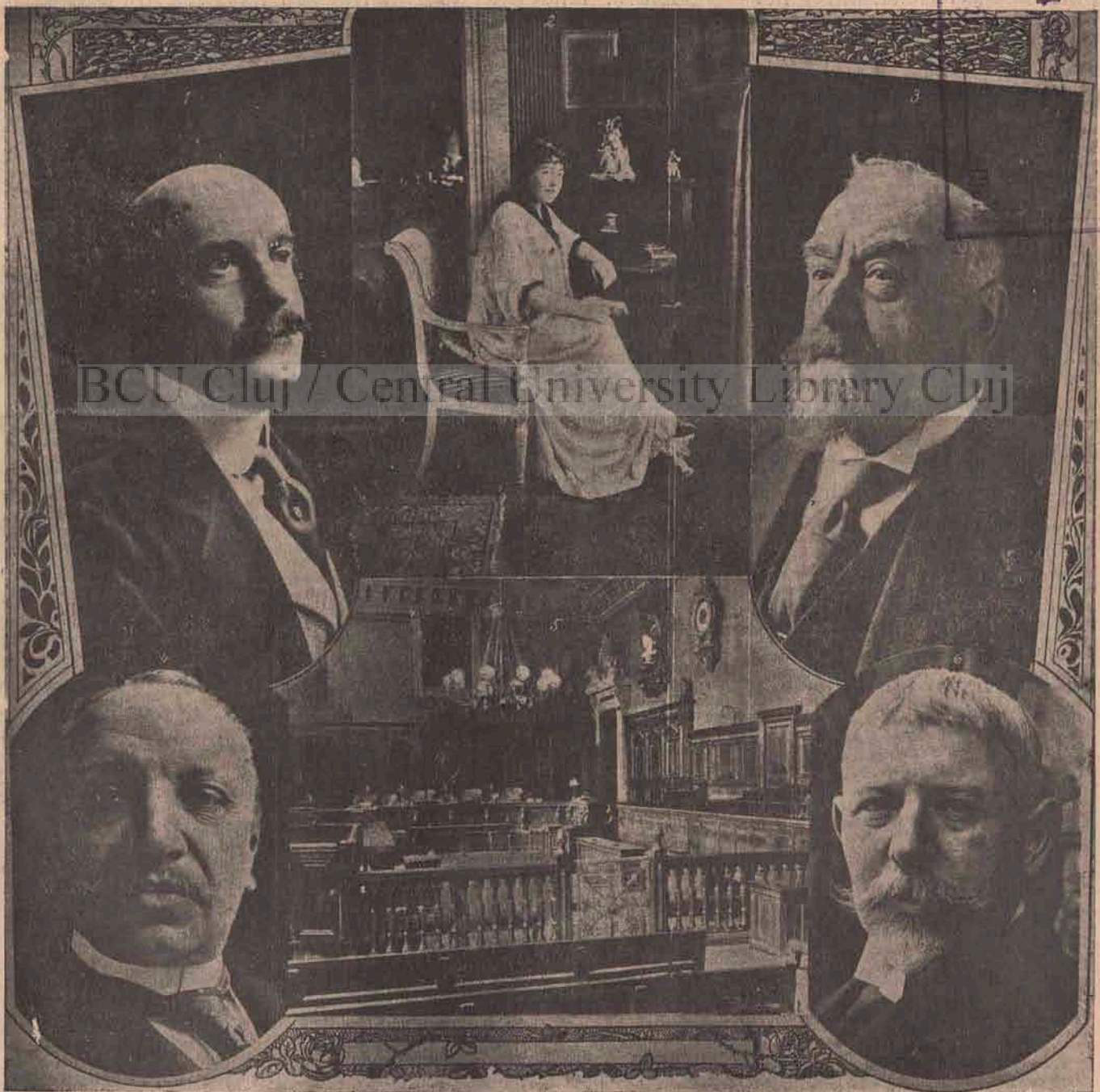
REDACTOR: Dr. SEBASTIAN BORNEMISA

Anul IV. - Nr. 30.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe 1/2 an 6 cor.
România 30 lei. - America 3 dolari. - Germania 15 M.

Orăștie, 2 August n. 1914.

CELEBRUL PROCES CAILLAUX.

Arătăm aci chipurile figurilor principale din acest proces: La mijloc sus, dna Caillaux în odaia sa de lucru - La stânga ei: soțul său dl Caillaux. - La dreapta: președintele tribunalului ce a judecat procesul, dl Dr. Albanel. - Jos la stânga: procurorul de stat Dr. Herbeaux. - La mijloc: vederea salei curții cu jurați, în care a fost pertractat procesul - La dreapta: apărătorul dnei Caillaux, celebrul avocat Dr. Labori. (Vezi amănunte la articolul despre proces).

CULTURA POPORULUI.

— Ce se face aiurea pentru cultivarea poporului. —

O problemă vecinic actuală, oriunde, este cultura poporului. Nizuința de a împărtăși mulțimii izbânzile spiritului omenesc, ca să uzeze de ele spre fericirea sa, există astăzi, în veacul luminei, la toate popoarele conștii de chemarea lor. Acolo, unde masele sunt puternice și fericite, întreg neamul e un element viguros al omenimii. Și, în locul întâi, firește, o falangă puternică pentru validitatea intereselor sale specifice. Cultura e cea mai imperioasă trebuință a vremilor moderne. Un tezaur comun, nu mai mult un privilegiu. Adevăruri accentuate la fiecare răs-pântie.

În alte părți, cultivarea poporului e socotită ca cea mai înaltă și mai urgentă problemă. Se dezvoaltă silinți uriași sub acest raport. Iar efectele sunt vădite: țărani sănătoși, bogați și culți, cari sunt o mândrie, dar totodată o puternică platformă a neamului și țării lor. Să mergem în Apus, să ne convingem. În Germania, Franța, Olanda, sau chiar în Finlanda, țară supusă și oprimată.

Cum se lucrează acolo pentru cultivarea poporului? În multe privințe, cu totul altfel ca la noi! Să înfățișem un singur exemplu: Dania.

În vremea din urmă, mai ales în urma silințelor Asociațiunii noastre, s'a încetățenit și la noi conceputul de *universitate populară*. Așa se chiamă, în unele locuri ale noastre, seria de prelegeri sau conferențe, cari se țin mai ales în duminicile și sărbătorile de iarnă, înaintea unui auditor de meseriași ori de intelectuali. Țăranii nu au parte nici de astfel de prelegeri cel puțin. Ceeace fac Despărțămintele A-

sociației într'un sat *odată pe an*, ori abia la câțiva ani odată, e fără sistem și fără un program unitar, nu se poate numi universitate populară. Deci, aceste universități la noi sunt pentru orășeni. (Unde se țin!) Ar fi să li se zică, prin urmare, mai potrivit universități *populare*, fiindcă au mai mult tendința de-a populariza anumite cunoștințe.

Altfel în Dania. Există și acolo universități *poporale*, *optzeci* la număr, cari corăspund într-o toate numelui lor. Instituții educative de primul rang. Adevărate pipiniere de cultură pentru țărani.

O asemenea universitate pentru țărani și masele populare, are orășelul Roskilde. O localitate, care la cea dintâi vedere dovedește bunăstare și rânduială. Are uliți curate, îngrijite. Case mari, frumoase. Locuitori spălați. Universitatea e la câțiva kilometri în câmp. S'a întemeiat înainte cu vreo 6—7 ani. Venise în comună un apostol al cultivării poporului, ca să țină două-trei conferențe. S'a adunat tot satul. Și, cea dintâi conferență, în care Thomas Bredsdorff, stăruia pentru înființarea unei universități populare în Roskilde, a avut un succes atât de strălucit, încât numai decât, la fața locului, s'au adunat spre acel scop 10.000 de franci, care sumă i-a fost înmanuată, fără nici o scrisoare, conferențiarului, ca să înceapă acțiunea. Încurând s'au adunat alte zece mii de franci și Bredsdorff s'a apucat de lucru. A cumpărat în hotarul comunei un loc și a început zidirile necesare. Statul n'a dat nici un ajutor. Nici vreo însoțire. S'a ridicat din săul propriu. Universitatea

fiind menită pentru țărani, institutul însuș caută surse pentru susținerea sa, în plugărie și prăsirea vitelor.

Îndată după întemeiere a primit un mare număr de ascultători, feciori și fete de țărani, cari se îmbiau pe întrecute. Pe timpul studiului, toți sunt interni. Toți cu plată potrivită. În trei luni de primăvară școala are la curs feciori, iar vara, începând cu Mai, fete. Toți între vrâsta de 18—20 de ani, trecuți deci peste clasele elementare.

Instrucția se face în mod ideal. După rugăciune și gimnastică, urmează prelegerile în sala de studiu. Profesorii mai mult se întrețin cu elevii lor asupra obiectului, decât predau. Sistem de convorbire. Pondul principal se pune pe religie, pe istoria și geografia țării, pe cunoștința deplină a pământului neamului lor. Apoi științele economice, aritmetică, contabilitate, naturale și igienă.

Când cere obiectul sau vremea, toți ascultătorii ies la câmp și pun în practică, sub conducerea profesorilor, cele învățate. Flăcăii la plug, la coasă, la fân, fetele în grădină. Ce plăcere să vezi dimineața 100-120 de fete, cu obraji îmbujorați și cu brațe rotunde, sănătoase, îndeletnicindu-se în grupe vesele între straturi, ori, altădată, deprinzând contabilitatea familiară cu creionul în mână în sala de cursuri... Și ce fericire pe tot atâtea familii, când aceste o sută de fete, vor fi tot atâtea mame harnice, curate și *instruite!*

La universitatea populară din Roskilde, nu se numesc profesorii după diplome, ori după anumite pregătiri. Ci după cum se dovedesc de destoinici. Mulți sunt autodidacți. Peste tot, instituția nu e supusă nici ingerinței statului, nici a vreunei societăți, ca să aibă

Vedere dela serbarea de 10 Maiu în București: O scenă din marea defilare a armatei pe dinaintea Regelui Carol: La stânga e Princesesa *Maria*, în uniformă de Colonel de Roșiori, călărind în fruntea Regimentului său; la dreapta Prințul *Carol* în uniformă sa de locotenent de Vânători, mai la dreapta Principele *Ferdinand* ca general de Roșiori, iar la dreapta de tot Prințul German *Waldek Pirmont*, ce se află în București.

mânile mai libere. Directorul și conducerea școlii, au toată încrederea, de care nu abuzează niciodată. E ușor să ne închipuim aceasta, gândindu-ne cât de mult se ține la cinste în Apus.

Taxa pe care o plătesc feciorii și fetele la universitate, e între 32 și 35 de franci lunar. Pe unii îi ajută statul, dar nu dă nimănui mai mult ca 25 franci lunar. Nu voiește să-i învețe cu pomana. Și elevii plătesc bucuros. Chiar servitorii și servitoarele își duc bănișorii strânși la universitate, intrând și ei între ascultători.

Universitățile populare ale Daniei instruează pe an câte 8000 de feciori și fete. Tot atâtia cetățeni luminați, țărani

cu carte și de înțeles. Acolo cultura nu este un obiect de lux, ca mai încoaci spre Răsărit. Poporul știe că lumina învățaturii e și pentru dânsul. Și e conștiu că învățătura, unită cu munca senină și harnică, e temelia vieții unui neam de oameni. Fericirea individuală și colectivă, poate să izvorască numai pe urma unei munci încălzite de razele culturii. Singură iscusința minții, încă nu dă roade. După cum nici singură munca, fără călăuză unei minți instruite. Așa simt țărani Daniei. Și așa vor simți poate și țărani altor țări mai fericite.

Noi? Noi suntem în privința aceasta încă tot numai la *buchi*, ori cel mult la cărticelele cu povești, pe unde am scăpat de

Epistolii și de *Visuri*... Efectele? Le vedem cu toții. Sărăcie și năcazuri pretutindeni. Țărani storși, ofiliți și supti de greutate peste măsură. Și analfabeți. Nu hulim. Iacă, de pildă, un sat cu peste 200 de fumuri, cu trei biserici, din comitatul Hunedoarei, dă la noua conscriere electorală șase alegători... Cețiți bine: 6! Dintre aceștia: trei sunt preoți, unul notar, restul doi crâșmari! Autentic. A. L.

Procesul dnei Caillaux.

— Curtea cu jurați a achitat-o. —

De nu venea războiul austroungaro-sârb, care agită azi întreagă lumea, de sigur procesul doamnei Caillaux ar fi acum cea mai mare

Scene din „Crăiasa Codrului”, piesă jucată de fetițe Internațului „Pavelian” din Beiuș.

senzație și pe la noi. În săptămâna trecută și cea de față a decurs vestitul proces naintea curții cu jurați la Paris și iute s'a și isprăvit. Marți noapte o telegramă din Paris vesteă: *Jurații au achitat pe dna Caillaux, ucigașa lui Calmette*. Știrea însă n'a făcut senzație. La noi gazetele abia la noutăți au pomenit de ea. Cine mai are răgaz de a se opri acum, în preajma războiului ce amenință a fi european, — la fapta unei femei ce a stins o singură viață de om. Azi așteptăm cu răsuflarea oprită știrile de pe câmpul de luptă unde e vorba de sute și mii de vieți omenesci...

Și totuși în Franța lumea nu a trecut așa de ușor peste acest eveniment. După ce s'a publicat sentința, pe bulevardele Parisului s'a adunat mulțime de oameni, demonstrând unii împotriva achitării, alții pentru, și de nu pășea la mijloc poliția, se întâmplau și pâruieli...

Povestea omorului săvârșit de dna Caillaux, e cunoscută cetitorilor noștri.

Despre decurgerea procesului în legătură cu chipul de pe pag. 1., dăm următoarele:

Ziua din urmă a fost cea mai viforoasă. Advocatul *Seligman* a vorbit din cale afară aspru acuzând pe dna Caillaux și respingând acuzele pe cari le-a ridicat ministrul Caillaux împotriva ziarului „Figaro”

și *Calmette*. Advocatul familiei *Calmette*, *Chenu*, ș'a început vorbirea adresându-se dnei Caillaux: „Doamnă, când ai ridicat arma asupra lui Calmette, nu te-ai gândit, că omul acesta are copii? Nu ți-a venit în minte că și Dta ești mamă? Te-am văzut plângând, pentru lacrimile vărsate ești însă singura de vină”. Adresându-se către jurați a spus: Domnilor jurați, aici e vorba de un omor precegetat. Vorbesc în numele copiilor rămași orfani, fie-vă milă de ei, iar nu de acuzat.

Acuza a susținut-o procurorul *Herbeaux*.

Apărătorul dnei Caillaux a fost avocatul *Labori*, care așa de fru-

mos a vorbit și așa de cu efect a predat istoria suferințelor acuzatei, încât nu numai auditorul, dar și unii dintre jurați lăcrimau. I-a convins pe toți, că dna Caillaux în ziua când a săvârșit fapta, n'a mai știut ce face, nu mai era în stare să judece cu sânge rece. Când avocatul *Labori* și-a sfârșit vorbirea, dna Caillaux a amețit.

S'au pus juraților două întrebări: 1. Vinovată e acuzata pentru: *omor simplu*? 2. Vinovată e dna Caillaux pentru: *omor premeditat*? Jurații au răspuns la amândouă întrebările cu: *Nu e vinovată!*

Când președintele a publicat sentința, publicul a izbucnit în strigăte și larmă, de nu se mai auzea nimic în sală. Unii loveau băncile cu picioarele și băteau în palmi, alții flue-rau și scui-pau către jurați. Un avocat tânăr a strigat juraților: „*Jos cu jurații care se lasă mituiți!*...” A fost un scandal care s'a continuat și pe stradă până noaptea târziu, când cu mare greu a izbutit poliția să facă ordine, arestând o mulțime de demonstranți.

□ □ □

Scrisoare din București.

— OPERA ROMÂNĂ —

Iată un titlu care ar face pe ori-cine să zimbească; iată un titlu care ar putea să fie luat de ori-cine

Altă scenă din „Crăiasa Codrului” jucată la Beiuș.

drept o glumă, sau drept o încercare fără scop.

În adevăr știm cu toții, câte încercări s'au făcut cu scopul de a întemeia o asemenea operă, câte sume s'au cheltuit, și cu toate acestea, sorți de izbândă n'au avut nici una dintre ele.

Cu totul altfel stau lucrurile privitoare la Opera română pe care *Centru studentesc* o va înființa neapărat, fiindcă studenții noștri o fac, nu în vederea realizării vre-unor câștiguri mari ei, — lăsând veleitățile comerciale la o parte, — ei pun la baza întreprinderii acesteia toată căldura caracteristică sufletului românesc și toată convingerea, că o asemenea instituție e *necesară*.

Și pentru ca să se vadă că drumul spre realizarea Operei române este deschis, că începutul încercării este destul de mare și favorabil, vom da câteva amănunte asupra localului, personalului și organizației ei.

Negreșit că ori-cine se va întreba: De unde vor avea fondurile necesare unei asemenea întreprinderi? Ei bine, o parte din fonduri se află în posesia *Centrului studentesc* din insigniile vândute, din serbările date până în prezent și cele ce se vor mai da în cursul lunilor viitoare, din listele de subscripție lansate până acum și pe care s'au scris sume de bani destul de mari, și mai ales din „*Floarea Operei române*” ce se va vinde *Sâmbătă și Duminică în București și în toate orașele din țară*.

Dar localul? Unde se va juca opera română de mâne?

Centrul studentesc s'a adresat în acest scop dlui Leon Popescu, cerând să le pună la dispoziție sala teatrului Liric, în schimbul unei chirii.

Dl Leon Popescu, al cărui suflet larg nu s'a oprit la dorul de a realiza câștiguri din străduința laudabilă a studenților noștri, a acordat sala aproape gratuit. În condițiunile acestea localul este asigurat.

Rămâne chestiunea personalului.

Tot scenă din „Crăiasa Codrului”, cu care drăguțele diletante au avut foarte frumos succes.

Centrul studentesc a făcut apel la toți artiștii din țară și din străinătate.

Imediat au primit nenumărate adevizuri printre cari: Dnele Al. Drăgulescu, Rodrigo; dnii Demetrescu Sylva, Costescu, Folescu Munteanu, Pădureanu și alții, cari s'au angajat cu toată bunăvoința să contribuie la reușita utilei întreprinderi. Corurile vor fi formate de studenți.

Director artistic va fi dl Egizzio Massini.

Decorurile și rechizitele etc. vor fi aduse din Italia, pe prețuri destul de avantajoase. Ele au și fost comandate.

Repetițiile vor începe pe ziua de 1 August c.

În aceste condițiuni, toate dificultățile fiind aproape înlăturate, încercarea Centrului studentesc promite să aibă succes definitiv.

În ziua de 15 Septembrie c. Opera Română va fi gata și va debută în marea sală a Teatrului Liric.

Căldura pusă la baza unei asemenea întreprinderi serioase, munca enormă și nepregetată a studenților noștri, ne încredințează că lucruri mari sunt sortite a fi desăvârșite de ei.

Al. Sand.

Răspândiți revista „Cosinzeana”
între cunoscuții dumneavoastră!

Revedere

după patruzeci și patru de ani.

Te legi, adeseori, cu tot sufletul de oameni și de lucruri, și-ți pare, că nu le vei mai putea părăsi niciodată și 'ntre nici un fel de împrejurări. O întâmplare nenorocită însă și soartea te aruncă în altă margine de lume. Trec luni după luni și ani se trec, și ființele pe cari le-ai iubit, și lucrurile cari ți-au fost dragi, nu le mai zărești, decât în vis poate. Târziu, cândva, le revezi apoi, și 'n suflet ți se strecoară duioșia aceea sfântă, care acopere toate cu nespuse de fermecătorul vâl al reamintirii, inima-ți bate pripit și ți se scaldă în apa curată a celei mai curate bucurii. Uیți și mizeriile, cari te-au silit poate să te desparți odată de cei dragi și uیți și anii ce-or trecut, și atunci, nu te umple decât un singur sentiment, cel al revederii.

O revedere de aceasta duioasă și din cale afară tristă, a avut mai deunăzi împărăteasa Eugenia III, nevasta de odinioară alui Napoleon III, puternicul împărat al Franței. Fosta împărăteasă, azi de 88 de ani, a fost apucată de nostalgia fără de margini, să revadă palatul din Fontainebleaux, pe care fuse stăpână odată. A plecat din Paris cu o suită mică și împreună cu alți mulți vizitatori, cari nu o cunoșteau, s'a strecurat și ea în castel. La intrare, a-

vând să-și scrie numele în protocolul vizitatorilor, a fost recunoscută și apoi condusă cu mare stimă în întreg castelul. Ochii ei priviau mirați și cu lacrimi la salele scumpe, cari fuseseră ale ei odinioară și după ce a trecut prin tot șiragul de scumpe odăi și prin parcul minunat, prin cari piciorul ei nu călcase de patruzeci și patru de ani încheiați, s'a așezat pe o bancă și și-a plecat capul în mâni venerabila bătrână. Prin creerii ei au trecut pentru o clipă toate aspectele zilelor mărețe, dela răsăritul vieții, toate iluziile, toate visurile unei împărătese în floare și, poate, toate sentimentele de groază, pe cari le-a încercat atunci, când a trebuit să ia de pe cap scumpa diademă de stăpânitoare... Și împărăteasa a vărsat, se spune, o lacrimă ferbinte pe pietrișul de pe cărare și a rămas câteva momente cu ochii duși în depărtare...

S'o fi gândit și ea, cât de adevărată e vorba scripturii: „Deșertăciunea deșertăciunilor, că toate sunt deșertăciune“.

□ □ □

Asigurarea frumseții femeiești.

Pierderea frumseții nu-i lucru fără însemnătate la femei. Unii zic, că o femeie săracă și urâtă e cea mai nefericită ființă pe lume, mai ales de va rămâne și nemăritată, cum de regulă se întâmplă. Despre femeile măritate se zice, că ele nu ajung niciodată în starea sufletească deprimată a fetelor bătrâne, îmbătrânescă cât de tare, ori rămâie chiar văduve și fără sprijin, căci totdeauna au în viață mângăierea de-a fi plăcut odată cuiva și convingerea aceasta le lasă să simtă un fior de fericire, gândindu-se la trecut, și o rază de nădejde pentru viitor. Mulțumirea aceasta le dă putere de viață, voce de muncă și nu desnădăjduesc, ca cele ce îmbătrânesc fără să fi gustat din fericirea sau nefericirea tainei căsătoriei.

Până când ține frumseța, orice femeie e fericită. Năcazul e însă, că

disparând aceasta, femeia, pe lângă starea sufletească deprimată, mai ajunge adesea și în mizerie. Pentru ajutorarea sexului frumos ajuns în mizerie prin pierderea frumseții ci-că au înființat Americanii, de curând, bănci de asigurare, la care orice femeie, a cărei existență materială e în legătură cu frumseța ei, poate să-și asigure frumseța. Cu droaia au alergat la aceste bănci artistele tuturor teatrelor, apoi cântărețe, orfeiste, baletiste și altele, asigurându-și una frumseța obrazului, alta vocea, cealaltă piciorușele, ochiișorii, părul, statura. E interesant, că o cântăreță cu voce slăbuță la care alergă publicul nu ca să-i asculte glasul cel de mătă, ci ca să-i admire frumseța trupească și să se desfăteze în dansurile ei măestre și ademenitoare, simțindu-și „talentul“ cu care cucerește publicul, cântăreță fiind, nu și-a asigurat vocea, ci — piciorușele. Știa ea, că nu e așa pagubă mare, dacă pierde vocea, până i-s sănătoase picioarele cu cari bagă'n draci când joacă pe scenă, pe cei ce se delectează în acest fel de artă, zgâindu-se la aruncarea picioarelor ei. Și-a asigurat cântăreța aceasta „talentul“ pe trei sute mii coroane. O cântăreță vestită și-a asigurat vocea pe un milion de franci. Altele s'au asigurat cu sume și mai mari. Se spune, că societățile vor eși cu câștiguri enorme din asigurările de frumseță știut, fiind că nici o femeie nu-i, ca să recunoască, că s'a urâtit, că și-a pierdut vreo podoabă, ori vreun „talent“?...

□ □ □

Moriț, om cinstit!

— Umor. —

Moriț din Seghedin vine acasă radios și, dela poartă, strigă consoartei sale:

— Reghină, uite am câștigat 10 coroane!

— Bravo Moriț, ce gheșeft ai făcut?

— Nici un gheșeft: am găsit pe șoseaua principală un purtufel.

— Și l-ai furat, păcătosule? Fugi d'aci, că mi-e scârbă de un om ca tine!

— Pardon, Reghină, iu sunt un om cinstit, n'am furat purtufel, l-am găsit. Eră în el 100 curoane și iu n'am luvat dechit zece, pentru știi că cine gheșefti ceva purale pe drum, după lege austriacă, e dator să le ducă la poliție și acolo i se dă și lui zece la sută din suma totală.

— O, vei mir, dubitoc ce ești, care va se zică Moriț, tu ai dus purtufelu la poliție?!

— Nu, Reghină, nu; nu sunt nici hoț, nici dubitoc: iu sunt om cinstit. Am luvat din cele 100 curoane zece la sută ce se cuvenea, adecă zece curoane, și am lăsat purtufelu tot acolo unde l-am găsit, la chilometru 5, în șanț, știi lângă plopul cel mare.

— Dar pentru di ce, moi?

— Pentru ca să te duci acolo iute Reghină, să gheșefti purtufel și să-ți iei și tu din ce-a rămas parte de zece la sută, cum scrie la legea austriacă!..

...Așa a și făcut îndată demna consoartă a lui Moriț. Iar după dâna cei cinci copii ai lor, Ițic, Șulăm, Avram, etc., au fost trimiși la portofelul din șanț, de lângă plopul cel mare de pe șoseaua Seghedinului ca să-și perceapă câte 10% prevăzute de legea austriacă drept primă pentru persoanele ce vor găsi banii pierduți.

Bine înțeles, întreaga familie, prevalându-și dreptul ei sacrosanct și legal a mai rămas în portofel o sumă foarte mică. Și-atunci Moriț a zis:

— Ascultă Reghină, iu sunt om cinstit, pentru di ce să nu duc purtufel la poliție? Puntru di ce săracu pagubaș, să nu-și regăsiască obiectul pierdut?

Și Moriț s'a dus numai decăt și a predat autărității portofelul găsit. Dar familia Moriț eră așa de numărăoasă, încât fiecare membru luând din portofel cei 10 la sută ce i se cuveneau, — proprietarul portofelului a fost nevoit să-l vândă ca să poată plăti onestului Moriț cele 10% ce i se cădeau, conform legii, pentru că însăfârșit îl adusesse la poliție.

Ceea ce nu împiedecă pe Moriț, să spuie sara acasă:

— Mare noroc a avut, Reghină, pagubaș ăla, că dat peste un om cinstit ca iu, care dus purtufelu la poliție...

Altminteri, o păteă rău, bietul om!

T-n.

Fanfara „Reuniunii române de cântări” din Mercurea.

RÂNDURI MĂRUNTE

DI Dr. Sebastian Bornemisa, redactorul revistei „Cosinzeana” fiind chemat și dăa sub armă, a plecat la Cilli, în Austria, la regimentul Nr. 87 cărui aparține, (corpul de armată 3 de Graț).

Colaboratorii acestei reviste sunt, drept aceea, rugați a trimite colaborările domniei-lor pe adresa Redacției, nu personal dlui Bornemisa, care e la războiu.

În lipsa dsale, revista va apare sub îngrijirea unui comitet de redacție, ce a luat asupra-și sarcina de a i-o îngrijii benevol.

Dorim să se întoarcă în pace și scăpat cu noroc din războiul la care a fost chemat.

*

Pustiirea unui clopot de 600 de ani. Orașul *Genf*, aveă un clopot, nu mai tiner ca de 600 de ani. Acest clopot celebru a amuțit zilele astea, într'un chip ciudat: Ferbințeala cea de nemaisuferit ce a fost în acele părți, așa a înmuiat metalul din clopot, încât nu a mai putut rezistă loviturilor grele a noului ciocan, cu care a fost provăzut acum doi ani (în loc de a fi tras el însuș ori a fi trasă limba lui, cum se face cu alte clopote, i s'a pus un cio-

can care e pus în mișcare, la timpul de lipsă, prin curent electric). Clopotul a crepat sub loviturile ciocanului. O crepătură acuși de un metru de lungă și un centimetru de largă.

S'a făcut întristare mare în oraș. Că clopotul eră mândria lui. Specialiștii întrebați au spus, că de reparat se va putea el repară, dar tonul original, plin, frumos, dulce, trămurat, — anevoie o să-l mai aibă!

Turnul din *Genf* în care e așezat și acest colos de metal de 600 de ani de vechiu, — e un turn uriaș în care să află 54 de clopote, și trage deget în renume cu turnul din *Brügge*, cu ale lui clopote asemenea renumite.

Clopotul acum crepat a fost turnat în anul 1314 având pe el inscripția:

„Numele meu e Roelandt. Dacă sun liniștit, atunci e foc. Dacă sun cu glas mare: atunci vestesc că Flandria a cules o victorie!...”

El e în același timp un martor al vechilor timpuri bune, când lumea puneă mare preț pe biserică și pe podoabele lor sfinte, între care loc de frunte ocupau: clopotele mărețe!

*

Numerii viitori ai „Cosinzeanei” vor aduce, pe cât numai cu puțință,

mai multe vederi din războiu: chipuri din părțile și orașele prin cari au trecut ori poposesc trupele noastre și, alte vederi interesante. — Ne vom sili a aduce tot ce e mai interesant!

Rugăm însă pe domni abonați a ne face cu puțință suportarea cheltuelilor prin plata regulată și înaintea, a taxei de abonament.

Sincerii noștri binevoitori, să ne cîștige și abonați noi, — cari vor fi mulțumiți de revista, care se va sili să fie foarte interesantă.

Negrele, pornite și ele la băi! Pân' acum se știă că numai cocoanele vițelor albe și galbene, fac vara dureri de cap bărbaților, cu mersul la scăzi, — unde trebuie să ducă cu sine toaleta specială și nițică spoială, care să înșele pe cât se poate lumea asupra adevăratei stări a oaspei de băi. Despre madamele Negre, nu eră pân'aci răspândită această faimă rea...

Însă, lumea se schimbă. Mulți albi se scufundă în lumea neagră (a sărăciei) pe urma băilor iubitelor lor consoarte, și multe Negre vor de aci încolo să fie albe cel puțin în poza lor de „dame moderne”, dacă pielea nu și-o vor putea albi prin băi...

Așa se spune, că deja multe cocoane de ale Negrilor africani au luat calea băilor moderne. Revista Balneologică germană așa scrie, că în Africa deja în multe locuri se află instalate și bine organizate băi speciale pentru Negri.

Doi medici germani, Dr. Potoțki și Dr. Sturck, au făcut o călătorie pe la acele băi africane, și scriu despre ele în numita revistă. Cea mai vestită bae pentru Negri, e „Victoria”, cea din partea de vest de Niansa (Africa Răsăriteană), și are izvoare cu apă caldă de 39 și 52 grade Celsius. Acest loc de scaldă e foarte popular între Negri, cari îl caută mai ales contra morburilor de piele. Iar pe țărmlu dela Albert Niansa (în Africa răsăriteană engleză) sunt băi de 80—90 grade Celsius, iarăș mult cercetate de cocoanele cu piele neagră. Dar decât toate mai vestită e baia Amboni, din Africa de Răsărit, care conține și multă sare, folosită contra morburilor de sânge.

Or fi ele bune, nu-i vorba, băile, dar bărbații Negri ci-că blastămă pe Nemții și Englezii ce le-au descoperit și au învățat pe Negrele lor cu ele...

*

Intrevederea dela Constanța: Familia imperială rusească, fotografiată la un loc cu cea regală română, al cărei oaspe era. Iaca cine sunt (ceții dela stânga la dreapta): Șirul ce merge sus: La stânga e una din fiicele Țarului, Marea Ducesă Anastasia, lângă ea, în șirul de sus, M. S. Regele Carol; altă fiică a Țarului: Marea Ducesă Maria, lângă ea Princesesa română Mărioara, urmează Principele Carol, apoi Princesesa Ileana, Principele Ferdinand, Regina Elisabeta, M. S. Țarul, apoi Marea Ducesă Olga, care ține în brațe pe micul Principe român Mircea. — La mijloc în chip se văd: Țarevna Rusiei, Marea Ducesă Tatiana și Princesesa Maria. — Jos: Țareviciul Alexiș cu Prințșorul Nicolae, care s'au jucat mult și s'au luptat și și-au stricat jucăriile...

Sărutare, făcătoare de minuni.

În satul Certej trăește, se spune, o bătrână de peste 105 ani, care e vestită, că înainte cu 50 de ani a azistat la îngropăciunea sa. Dochia Hăriga, ăsta-i numele bătrânei, se îmbolnăvise atunci de aprindere de migdale și i s'a inflammat așa de rău gâtul, că n'a putut să răsufle deloc. Cei din jur au crezut-o moartă și după ce a stat două zile țepănă, s'a dat slobozenie să fie îngropată. Nenorocita femeie, care nu se putea mișca deloc de pe-o parte pe alta, a trebuit să audă toate funeriile premergătoare îngropăciunii și plânsul sfâșietor al copiilor săi, fără să poată da semn, că mai trăește încă; atât eră de întepenită și fără putere.

— Mi se rupea inima — povestește uneori bătrâna — când fata mea cea mai mică s'a lăsat pe piep-

tu meu și mă rugă cu glasul înecat de lacrimi, ca să n'o părăsesc!.. Ai casei luaseră deja în mâni coperișul sicriului, ca să mă nchidă pe veci, când fetița și-a pus gura pe gura mea și m'a sărutat îndelung. În urma sărutării acesteia a spart în gât la mine și m'am ușurat numai decăt. Am deschis ochii, dar de vorbit nu puteam să vorbesc. Și asta însă a fost de-ajuns, ca toți cei, cari veniseră la 'ngropăciune, să dea buzna pe ușă și să mă lase singură, numai cu fetița, care nu se speriasse, ci aprinzând o sticlă cu rachiu de pe masă, mi-a turnat pe gât o dușcă. Asta m'a vindecat apoi. În ceealaltă zi m'am putut ridică din sicriu și de-atunci n'am mai fost bolnavă. Sicriul l-am așezat în podul casei și acolo îmi așteaptă și acum sfârșitul.

Dochia Hăriga trăește și acum

și de-atunci și-a petrecut la groapă opt copii și treizeci de nepoți și strănepoți.

Cărți primite la Redacție:

Octav Minar: Eminescu în fața justiției. Editura C. Sfetea, București. Prețul cor. 1'—.

Dr. Casiu Maniu: Cultura Conștiinței. Prețul cor. 3'—.

Virgil Onițiu: Anuarul gimnaziului gr.-ort. rom. din Brașov.

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT.

Ionel. Nu face pentru revista noastră.

Inchinare

Ardealule, bogat în aur,
Tu cuib al visului iubit,
Părinții tăi mă blăstămară,
Copiii tăi m'au dușmănit.

Din pâinea holdelor mănoase,
Tu nu mi-ai făcut partea mea
Și ceru-ți m'a urât din fașe,
Și nu mi-a aprins nici-o stea.

Puterea brațului meu tânăr
Netrebnică ție ți-a fost,
Și n'a găsit a mea cântare
În nici-un suflet adăpost.

Când am simțit pe căi streine,
În piept adâncii tăi fiori,
Ai ridicat spre mine piatra
Menită pentru vânzători.

Dar eu, cel înfrățit cu ura
Și cu blăstămii ne 'ndurat,
Mă 'nchin și-ți zic: Să fii de-a pururi,
Părinte, binecuvântat!

Din ochii, cari îți plâng durerea,
Eu mi-am cules cerescul foc,
Ce-mi luminează astăzi calea
Atâtor visuri de noroc.

Din vraja versului ce-ți cântă
Amarul tău de Prometeu,
Eu mi-am cules lumina sfântă
Și focul cântecului meu.

Ridic paharul pentru doină
Și visul tău neîmplinit,
Ardealule bogat în aur,
Ardealul meu nenorocit.

I. U. SORICU

MOȘTENIREA

V. MESTUGEAN

Emil Perlescu, mic funcționar la tribunal, de când dorea el să intre odată în posesia părții ce i se cuvenea din moștenirea părintească.

Moștenirea aceasta constă dintr'un imobil dărăpănat, insalubru, care, totuș, grație poziției ce ocupă, valoră peste douăzeci de mii de lei.

Astfel, de o vreme, Emil nu mai avea altă grijă, decât să convingă pe frații săi să vândă casa.

I-ar fi revenit lui cinci mii de lei cel puțin. Și ce bine i-ar prinde această sumă, acum, când e însurat cu un înger de femeie ca Sofița lui și are trei copii.

Se știă ingenios și excelent mănuiitor de bani. Ce n'ar putea el face cu un asemenea capital! Ar deschide o berărie sau, mai bine, un cinematograf și și-ar înzeci capitalul în câțiva ani.

Și apoi, și nenea Ghiță, unchiul dnei Perlescu, deși se ține bine, e bătrân și deci cu un picior în groapă. Cui o să-i lase el averea dacă nu Sofiții, singura-i moștenitoare?

Cu banii primiți din vânzarea casei părintești, înzecii printr'o speculațiune inteligentă, și cu ce urmă să mai moștenească dela nenea Ghiță, devenia un adevarat capitalist.

De acasă la tribunal și dela tribunal acasă, Emil nu făcea decât planuri de îmbogățire.

Că avea minte limpede și geniu inventiv, nu mai încăpea nici o îndoială. Dovadă: planurile de tot felul ce i se perindau prin creeri și cari urmau să-l ducă la bogăție. Cu slujba nu era nici o speranță. Putea el să stea cu brațele în sân, el care avea datorii de împlinit față de copiii săi?

În fine dete Dumnezeu și se vându căscioara pe un preț mai bun decât cel așteptat. Lui Emil îi revenira șase mii de lei. Bucuria lui fu mare. Acum era și el om bogat. Averea aceasta, reprezentată prin 50 de sutare și tot atâtea bancnote de câte douăzeci, formă un pachet respectabil, care abia îi încăpă în buzunarul din năuntru al redingotei sale uzate.

Ducându-se spre casa, călcă apăsât, aproape cu pași de defilare. Simția în tot corpul o nespășă-vigoare ca și când ar fi luat un tonic miraculos.

Tocmai trecea prin fața unei berării. Intră triumfal să ia ceva. Chemă chelnerul autoritar, să știe cu cine are aface, și-i porunci:

— O halbă!

Apoi, amintindu-și că pentru un om cu dare de mână nu face berea, se răzgândi:

— Ba nu, — se adresă chelnerului, — să-mi dea mai bine un vin, dar ceva bun! Vinuri străine aveți?

— Cum să nu!

Vinul, într'adevăr, era delicios.

Tot turnându-și, Emil admiră cum vinul acesta, care îi încălzise stomacul și-i ațâțase pofta de mâncare, curgea în pahar limpede ca rubinul topit.

Chemă chelnerul:

— Parc'aș mănca ceva.

Și se ospătă din belșug cu tot ce găsi mai bun și bău vartos din vinul rubiniu. Își aprinse apoi o țigară sorbind-o cu nesaț, datat cu totul planurilor sale de înavuțire. Nu era încă bine fixat, dar nu-i rămânea decât să aleagă: o berărie strașnică, un cinematograf cu filme de senzație. Ce nu poate face omul când e inteligent și are și parale?

Gândindu-se la cinematograf, printr'o firească legătură de idei, își aminti că Jenică, băiatul cel mic, îl rugase, chiar în dimineața aceea, să-l ducă la cinematograf.

— Ce nesimțitor sunt, se gândi Emil. Eu să trec singur, iar Sofița să mă aștepte acasă cu copiii.

Totuș, mustrarea sa de cuget nu eră așa de puternică, ca să-l decidă să părăsească masa aceea unde gustase primele delicii ale avuției.

Dar, pentru un om inteligent ca el, deslegarea acestei probleme eră un lucru de nimic.

Chemă un comisionar și-l trimise acasă, cu o birje, să poștească pe cocoana și pe copii la berărie.

În intervalul acesta, Emil, ca bun tată ce eră, aranjase o masă nouă, ca de revelion, încărcată cu vinuri și tot felul de bunătăți. Familia, sosind, rămase extaziată. Copiii băteau din palme, iar doamna Perlescu, așezându-se la masă, învălu pe soțul ei într'o privire de recunoștință și admirațiune.

— Va să zică ai incasat? — întrebă ea.

— De sigur!

— Să văd.

Emil scoase încetinel pachetul din buzunar și frunzări hârtiile înaintea ochilor avizi ai soției sale.

— Bravo, îi zise ea fericită, pișcându-l cu cochetărie de braț.

Copiii nu mai puteau să răsufle de mult ce se îndopaseră. Berăria eră aproape de închidere, când Emil se decise să plece, deși nu terminase bine cu explicarea proiectelor sale de îmbogățire.

Socoteala se urcă la 55 de lei.

Emil scoase teancul de hârtii din buzunar și numără chelnerului trei hârtii de câte douăzeci, lăsându-i restul, cu un gest larg de senior.

A doua zi dimineța, Emil trimise vorbă șefului, că nu poate merge la slujbă, fiind bolnav.

În realitate eră sănătos tun. Avea însă nevoie de o zi întreagă, ca să facă unele târgueli indispensabile, un rând de haine pentru el, pălărie pentru Sofița, hăinuțe și încălțăminte pentru copii și câte și mai câte.

Pentru ori ce plată, cât de mică, Emil scotea teancul de hârtii din buzunar. Aceasta eră plăcerea lui. Și simțiă o nespasă fericire, surprinzând privirile de admirație ale negustorilor.

După fiecare chef, după fiecare cumpărătură, Emil făcea în gând socoteala banilor cheltuiți. Dela o vreme, însă, încetă de a mai socoti. Nu mai știă nici cât cheltuse și nici câți bani îi mai rămăneau. Un fel de teamă vagă îl oprea de a proceda la catagrafia buzunarului său. Totuș, pachetul eră acolo, voluminos, chiar mai voluminos ca la început.

Venise vara și în oraș domnea o căldură năbușitoare. Emil se gândi să meargă la băi. Copiii aveau nevoie de aer ca și Sofița. Șeful îi acordă concediul cerut și Emil își luă nevasta și copiii și se instală într'una din cele mai frumoase vile dintr'o stațiune balneară dela munte.

Vara aceasta va rămâne neștearsă în amintirea membrilor familiei. Ce mese abundente, ce vinuri stră-

ine, ce excursii delicioase! Emil trecu și granița și făcu o plimbare de câteva zile în orașelul vecin, de unde familia expediă ilustrate prietinelor și lui nenea Ghiță.

Dedați cu totul petrecerilor, soții nici nu mai aveau timp să se gândească la starea lor financiară. De proiectele de întreprinderi nici nu mai vorbeau. Doar nu poți vorbi de afaceri, când te-ai dus la băi să te întremezi și să petreci o leacă. Doamna, din parte-i, încrezătoare în inteligența și spiritul de prevedere al bărbatului ei, eră fericită că se află în rândul celor cu dare de mână. Și când se plimbă cu copiii prin grădina publică, n'avea decât regretul, că prietenele ei, invidioase, nu erau acolo să o vadă măcar de departe.

La toamnă familia se întoarse acasă. Copiii erau grași și rumeni ca niște bujori. Doamna, deasemenea, arată bine. Și lui Emil îi priise de minune aerul de munte...

Privindu-se în oglindă, nici nu se mai recunoșteă, atât eră de frumos și de elegant. În schimb, slăbise buzunarul. Faimosul pachet parcă nici nu mai există. Sleirea aceasta neașteptată a pachetului, începuse să-l cam pună pe gânduri pe Emil. Fără a avea curajul de a număra hârtiile rămase, își aducea aminte cum, încetul cu încetul, sutarele se schimbaseră în hârtii mici și cum aceste din urmă se fărâmișeră în piese de câte 5 lei și mărunțișuri cari se scurseseră printre degetele lui, ca niște picături de apă. Cum se întâmplase lucrul acesta nici el nu-și da bine seamă. I se părea că toată nenorocirea i se trăgea dela petrecerea din prima zi dela berărie, când gustase din afurisitul de vin rubiniu.

După aceea, punga lui parcă se desfăcuse dela sine și lăsase să-i curgă tot conținutul ca dintr'un vas găurit la fund. În acele zile frumoase de petrecere două puteri contrarii se agitau întrânsul. O voce îi spunea: „păstrează-ți banii, că nu te mai vei întâlni cu ei“. Dar vocea asta eră așa de slabă încât nu o ascultă, lăsându-se atras, ca prin vis, de cealaltă forță, nerizistibilă aceea a vanității, a plăcerii bolnăvicioase de a risipi.

Își chemă soția și-i spuse crudul adevăr.

— Cum se poate? — oftă doamna Perlescu.

Atunci Emil, cu o sfortare supremă, își vârî mâna în buzunar și scoase hârtiile rămase, câteva hârtii motolite și zdrențuite, ca scăpate din naufragiu.

— Cum se poate, frate? — gemu din nou doamna Perlescu, gata să verse lacrimi pe ruinele acelea ale averii pierdute.

Dar Emil, văzându-o în această stare, tăia scurt.

— Și acum, — zise el, — nu ne rămâne decât să așteptăm.

— Ce?

— Să moară nenea Ghiță!..

Mi-am făurit castel...

*Mi-am făcut castel din vise
Și din iluzii prea 'ndrăznețe
Și fiecare vis într'ânsul
Se oglindă în mii de fețe.*

*Și din o dragoste curată
Ți-l închinaseam numai ție,
Dar tu c'o vorbă prea amară
L'ai dărâmat pe vecinicie.*

I. CUCU

CEL DIN URMĂ COCOȘ

de AL. CAZABAN

Arendașul moșiei Balta-neagră, primi o veste care îl încântă. Și cum să nu fie încântat, când în casa lui, va avea oaspete, pentru câteva zile, pe generalul în rezervă Fănică Turculeț?!

Cu stafeta în mână alergă la nevasta lui:

— Ce mai stai Porfiriță!.. lute, pune perdele curate la odaia dinspre grădină... Vine generalul!... O să crape de necaz grecoteiul dela Gura-Bohotinului, când o află că mi-a venit, și mie, în casă generalul... Să pui să scuture toate draperiile... Ar fi bine să schimbi lavuarul... Să-l duci pe al nostru din iatac... Prea se mândreă grecul!... Parcă-l aud: „Nu pot să merg azi, că-l am la masă pe general“... Vezi, să nu uiți să dai afară dormeza... Mă tem să nu se fi încuibat în ea vreo ploșniță... Asta ne-ar mai trebui: să nu doarmă bine o noapte...

În cele două zile de așteptare, arendașul nici nu-și mai văzută de treburile moșiei, așa-i eră de prinsă mintea de venirea musafirului. Eră întâia dată când primea în casă, vizita unei persoane din elita Bârlădeană.

E drept, că generalul nu mai avea avere. Cele două moșii le tocaseră în străinătate, și de n'ar fi avut penzia lui de militar, nu se știe cum ar fi putut trăi. Dar rangul eră rang, și mulți din acei cu avere mare, se simțeau onorați când generalul le strângea mâna. Cum să nu se fi simțit dar mândru, arendașul din Balta-neagră, fecior de țaran dintr'un sat de pe valea Prutului.

Pentru ziua sosirii, a poftit la masă pe judecătorul din Mândreni, pe controlorul financiar, pe administratorul de plasă și pe câțiva arendași din împrejurimi. Doriă să afle, dacă nu tot județul, cel puțin plasa în care cădea Balta-neagră, că arendașul avu-

sese în gazdă pe generalul Turculeț. Și ca să nu lase nimic de dorit masa, a adus bucătar dela Bârlad. Se putea jucă oare cu stomacul unui general în rezervă, al unui om subțire care și-a mâncat averea la Paris?

În stație, l'a primit cu lăutari, ca pe un ministru, ca pe un învingător în alegeri. Generalul eră voios și a strâns mâna cu plăcere tuturor poftiților cari i-au eșit înainte.

Cu toată mulțumirea lui, arendașul a rămas puțin nedumerit, când a văzut că din vagonul de bagaje, tregherul a descărcat, pentru mosafirul său, două geamantane și un cufăr mare de paie. „Ce dracu o să facă cu atâtea bagaje! Cred, că și-a luat schimburi pentru două luni de zile!“ — se gândi arendașul uitându-se chiorăș la cufărul cel mare, pe care d'abia îl putură ridică doi oameni voinici. Se liniști însă, închipuindu-și: „Poate că dela mine, generalul are de gând să treacă înainte la băi!“

Când generalul se văzută în odaia pregătită pentru el, și când mai ales deschise fereastra care dădea spre grădină, își frecă mâinile cu bucurie:

— Un paradis adevărat!.. Să tot trăești aici!..

— Să vedeți dimineața, cât e de frumos! — se mândri arendașul, văzând bucuria din ochii generalului.

Atunci, intra și arendașita.

Generalul văzându-o, se franse dela mijloc, și-și bătu călcăiele ca pe timpurile pe când purta pintoni.

Câteva zile dearândul, chefurile se țineau lanț. Arendașul nu știu ce să mai facă să-și mulțumească distinsul lui musafir. În cotețul curcanilor, claponilor și a puilor de găină, se petreceau adevărate măceluri. Niciodată satărul bucătarului nu decapitase atâtea ființe din lumea galinacelor.

Generalul își desfăcuse tot bagajul, ca și când și-ar fi instalat cartierul general pentru câteva luni.

Când arendașul își dădu seama că se împuținase de tot numărul paserilor din cotețe, a început să ia măsuri. Cea dintâi măsură a fost să nu mai poștească alți musafiri la masă, cu toată supărarea pe care crede că o va aduce generalului. Da generalul nu se supără deloc. Dimpotrivă, îl bătu pe umeri:

— Bine ai făcut că ai mai rărit numărul musafirilor... Mă oboseau oamenii aștia!.. Așa o să fiu mai liniștit... Mai ales că am de gând să lucrez...

— Ce să lucrezi? — întrebă arendașul fără să-și poată ascunde grija.

— Vreau să scriu... Am de gând să-mi scriu memoriile...

— Memoriile?...

— Da, memoriile mele din campanie... Are să fie o lucrare mare...

Arendașul alergă la nevasta lui:

— Auzi?!... Are de gând să-și scrie, la mine, memoriile lui din campanie... Știi că am pățit-o!..

Nevasta îl liniști:

— Las' că-i fac eu! Îi trece lui gustul de memorii...

— Cum așa?

— Iaca așa!.. Să-i mai tăiem din masă... Prea-î plac claponii.

Și arendașuța se țină de cuvânt. Chiar a doua zi, la prânz, nu făcū altă mâncare decât ochiuri cu mămăliguță și brânză cu zărnă.

Generalul fu încântat:

— Bine-ați făcut!.. Să mai variem...

Dar după o săptămână de brânză cu zărnă, generalul nu se mai arată deloc încântat... Și chiar gustul de a-și mai scrie memoriile începū să-l lase.

Arendășuța într'o zi, — când se nimeri zărnă să fie cam acră, — se desvinovăți:

— Să ne ertați, domnule general... că nu vă pot servi cu paseri... A dat holera în găini... Au murit aproape toate...

Totuș generalul nu părea hotărât să plece. Arendașuța începū să-l ia cu borș cu fasole...

— Scuzați!.. Vitele s'au îmbolnăvit de febră aftoasă...

Generalul începū să-și facă bagajul.

— Măne dimineață, trebuie să plec... Vă rog să mă scuțați când o cântă cocoșul...

De bucurie, în ziua aceea, arendașul a dat ordin să se taie un clapon.

— Singurul clapon, domnule general, care a scăpat de holera...

A doua zi dimineața, nici nu se luminase bine de ziuă și arendașul bătū la ușa generalului.

— Scuțați!.. A cântat cocoșul de mult!..

Arendășul crăpă ușa:

— Și unde a cântat cocoșul?

— În coteț! — răsă arendașul crezând că generalul glumește.

Dar musafirul nu glumea:

— Va să zică, a mai scăpat și un cocoș... Astăzi nu mai plec. Plec mâne... Grozav îmi mai place ciorba de cocoș...

Și generalul se culcă iarăș.

BUCUREȘTII PETREC

de ION DRAGU

De ce titlul acesta?

Ca să nu caut un altul?

Așadar nu e serios?

E, sau va fi, tot ce veți dori. Serios, ironic, filozofic, anecdotic; sub masca lui te poți lăsa în voia hazardului capitolului, în voia istoriei, descrierei, sa-

tirei, meditațiunei, glumelor... nu' mai insisti, ca să nu adaog: și statisticeii!

Titlul acesta spune tot și nu spune nimic. El îngăduie deopotrivă proza și versul; gândurile mari și catrenele mici, el te lasă să faci multe și promite și mai multe.

Eră mai mult decât trebuia ca să mă facă să-l aleg.

Dați-l unui dramaturg: o să scoată din el hectolitri de lacrimi; între mâinile unui autor de farse, va zdrăngăni răsul timp de trei acte. Cincinat ar scoate din el un volum de epigrame variind pe acelaș ton, Eftimiu o tragicomedie neînțeleasă de Teatrul Național care i-o va refuza, Herz o comedie de reminiscențe pariziene.

Sunt atâtea moduri de a face să petreacă copilul capricios, precoce și naiv, nesăbuit și cu judecată, sincer și prefăcut, îmbrăcat în aur sau numai poleit, care se numește „Bucureșteanul“!

Priviți și ascultați!

Prin crepăturile ferestrelor, dăre lungi de lumină străpung lespezile de peatră ale scării ce conduce în varieteu. În ceața fumului des, o cântăreață în haine roșii; țapurile se ciocnesc, instrumentele urlă; între buzele sulemenite ale femeii, expiră un refren scârbos ce cade peste cărnurile revărsate ale corsajului stacojiu. O pantomină de cărnuri prea albe și prea roșii, greoaie și fără ținută, ce se zbat în gesturi obscene... Fumul își mișcă deodată spiralele sale plutitoare deasupra tumultului aplauzelor; femeia a sfârșit... ba nu, e bisată! Și de jur împrejur, în tabagiile sălei, în iposul decorurilor, în auriturile false ce se înverzesc, cărnuri grosolane din cari curg onguente, farduri și coldcreamuri, ca niște lacrimi de mizerie! *Bucureștii petrec!*..

O mie de persoane de amândouă sexele sunt îngrămădite în cutiuțele prea strâmte ale unei colivii în care aerul înăbușe, în care lumina orbește, în care crampa chinue, în care apoplexia pândeste, în care tirada actorului asfixiază. *Bucureștii petrec...*

O masă cu postav verde. Luminate în mijlocul semiîntunecului care plutește deasupra lor, câteva fețe vechi și noi. O femeie tânără își plimbă mâinile albe pe cărțile lucioase și samănă la întâmplare argintul din care va izvorî averea. Fiecare din gesturile pe care le face își are urmarea în privirea-i care se aprinde de lăcomie sau de speranță. Câștigă. Argintul plouă, grămezile de monedă s'adună și se risipesc; iar ea se mișcă pe scaun, întinde mâna, rade și tremură. În juru-i jucătorii se silesc să rămâie nepăsători la fanteziile norocului, până când o lovitură bună sau rea, le luminează ochii de o bucurie rău înfrânată, sau le crispeză, într'o sclipire de argint, dispăre ultima șansă. În mulțimea lor, o bătrână cu ochii afundați în mijlocul dresurilor neputincioase, cu albul părului murdărit de vopselile batjocoritoare, cu penele pălăriei asămănătoare unor penaje de dric, își întinde

mânile scobite și tremurânde spre cărțile ce-i stau în față. Norocul s'a schimbat. Femeia cea tânără pierde totul. Ochii-i urmăresc ca 'n vis argintul ce dispăre. Adineaori eră admirată, invidiată. Acum, clătindu-se pe picioare, pleacă. Unde?... Și în timpul acesta afară noaptea-i senină și stelele aprinse lucesc ca niște ochi de aur îngăduitori pe catifeaua liniștită a cerului. *Bucureștii petrec...*

Prin geamurile palatului șiruie lumina. Candelelabrele de cristal desfăcut în flori nemișcate și înflorite în culori dulci și răzătoare, strălucesc cu toate focurile lor. Sub lumina irizată, grupuri înlănțuite trec în vârtej. Pline de molesire și de voluptate în rotunjimea lor mlădioasă, femeile plecate puțin pe spate și răzătoare fac să sclicească ceafa lor de zăpadă sub fiorul părului roșiatic în care diamantele tremură ca niște picături de apă. Buze roșii și vii, surâs strălucitor de ațătare și de farmec; brațele frumoase reiasă în goliciunea lor turburătoare pe severitatea fracurilor negre, pe tunicele luminate de aur ale uniformelor. În încrucișările cadrilurilor, stofele cu cute drepte, lampașurile mărginite cu dantele, muselinele transparente amestecă ondularia trenelor lor. Ochii înviorați de dorința de a plăcea aruncă în trecere străluciri magnetice. Bucuria plăcerii regăsite, a vieții moderne renăscându-se, dă tuturor profilurilor acestora de femei o expresiune de grație provocătoare și ca o primăvară de frumusețe. Părul începe să se descrețească sub caldă atmosferă a balului; un „odor di femina“ plutește deasupra realității muzicii și dansurilor. Iar învolburările continuă să arunce prin jocuri de lumină umbre străvezii pe umerii goi. *Bucureștii petrec!*...

Un țap, doi țapi, trei țapi... o halbă, două halbe, trei halbe... un șvarț, două șvarțuri, trei șvarțuri... tutunul îngreuiază creerii, berea încurcă limbile, domino-urile pocnesc, ochii clipeșc, ziazele de seara circulă... *Bucureștii petrec.*

Iau trei „Agricole“... Cine vrea „Tramvaiete comunale“?... Cum stăm cu „Govora-Călimănești“?

...Valorile cresc, scad; scad cresc... Apropoș, știi că X a fugit cu banii patronului... R, s'a spânzurat azi dimineață... Z, a fost arestat... *Bucureștii petrec.*

— Unde alergi așa? — Ei! la înmormântarea generalului Galon. O să fie bine. Muzică, toată garnizoana, notabilități cu duzina, discursuri calitatea întâi. Vino cu mine, e interesant și o să fim cinematografiati! Ai dreptate, haidem!.. *Bucureștii petrec.*

O sală mare. Curtea de o parte, jurații de alta. În față massa compactă a amatorilor de plăceri, cu nevestele, mame cu copiii lor. O ușe se deschide, un spectru se târește. Președintele cetește verdictul de condamnare la muncă sălnică pe viață; spectrul își ascunde fața 'n mâni, și... *Bucureștii petrec...*

Bucureștii petrec pe jos, călare, în trăsură; *Bucureștii petrec* ziua, noaptea, dimineața, sara; *Bucureștii*

petrec făcând binețe, făcând răul; înșelând, fiind înșelați; râzând, plângând; ruinându-se, arzând, murind.

Bucureștii petrec chiar când se plictisesc. — ceea-ce e mai bine decât orice...

Bastonul lui Pepelea.

ION GORUN

Deși decorat și el de curând cu „Meritul telegrafo-postal“, amicul nostru Pripășeanu a fost dat afară din slujbă, — din cauza intrigilor canaliei și escrocului de Ibriceanu, — zise el; sau — zice Ibriceanu, — fiind c'a lipsit fără autorizație dela serviciu, fiind trei zile și trei nopți dearândul dejurnă la Herăstrău cu dame și cu lăutari. Domnul șef nu zice, să facă funcționarul și câte un chef uneori, că om e, — dar mai întâi să ceară autorizație; Pripășeanu însă niciodată nu s'a gândit la asta, parcă-și închipuia, că poate să-și sfideze superiorii, apoi acuma așa-i trebuie!

Însfârșit, o fi una o fi alta, faptul trist este, că Pripășeanu, rămas fără slujbă, e redus de o bucată bună de vreme la tot felul de espediente, ca să-și mai poată aduce sub masea, după pofta inimii, o bucată de pastramă friptă, sau la masea câteva chilograme de Drăgășani — bucatele lui favorite.

Mai toată ziua, poți să-l vezi la cafenea cu câte o gazetă în mână, chipurile că o cetește, — dar apropiindu-te vei vede că uneori o ține și întoarsă. Nu-i arde de cetit, firește; — și ce-o să-i spuie lui gazeta? Că ai noștri sunt oameni de treabă, iar ceilalți niște pungăși? Păi asta se știe, de când e Constituția. — Pripășeanu e preocupat de lucruri mai serioase.

O duce numai în combinații; iar rezultatul lor, fie ca plămădeală, fie ca execuție, a luat obiceiul să-l exprime în trei fraze, cari formează de câțva timp întreg bagajul conversației sale — cu sine însuși. Căci altfel, când nu e confundat cu meditații privitoare la „grija zilei de mâne“, și chiar a celei de azi, e destul de guraliv cu prietini, — ca și cu damele sau cu lăutarii.

Deci, numai ce-l vezi uneori că ridică ochii de pe gazetă, o pune la o parte, își freacă mâinile cu un aer satisfăcut, privește în gol cu ochii înflăcărați de speranță, face un gest vag și murmură ca pentru dânsul: — E ceva de făcut...

Mai târziu, sau a doua zi, îl vei găsi iar acolo, în acelaș colț, în una din două, — numai din două, — atitudeni. Sau va fi vesel, exuberant, trimițând salutări la toți de pe la celelalte mese, și chiar trecătorilor, măcar și numai să-i semuiască cu vreo cunoștință — și din când în când îl vei auzi rostind, cu mulțămirea omului căruia-i merg treburile ca pe rotile:

— S'a aranjat!

Sau... să nu te apropii prea mult atuncea de dânsul, — bufnește, trăneste gazeta, chibritelnița, nu vede și nu cunoaște pe nimenea, și tot numai pentru dânsul constată, cu o dezolare mai mult comică decât tragică:

— S'a dus dracului afacerea!

Este însă un lucru știut de când e lumea, că, oricât de ingenios ar fi omul în combinațiile sale, totuș el nu va ajunge niciodată la aceea, că uneori poate să-l ajute întâmplarea. Ba se poate zice, că fără ajutorul și al întâmplării, nici o combinație omenească n'are să reușească pe deplin, — și iarăș, când s'o pune întâmplarea deacurmezișul, cele mai iscusite puneri la cale omenești, pot să rămână de șugubină.

Pripășeanu n'a calculat în ziua aceea cu învitarea lui Clipici, Tase, și totuș s'a întâmplat. N'a calculat Pripășeanu cu această învitare, fiindcă știă din izvor autentic — mai autentic n'avea cum să fie, căci auzise cu urechile sale proprii — cum madam Clipici odată, după o masă căreia Pripășeanu îi făcuse onorurile cu un avânt față de care asaltul dela Grivița ar putea trece drept un joc de copil, luând la un *aparte* pe prea supusul ei stăpân, îi șoptise cu intonația ei de momente solemne: — „Ascultă, Tase, dacă-mi mai aduci pe hămeșitu ăsta la masă, vă dau cu ceva n cap la amândoi“...

Ca om bine crescut totuș, Pripășeanu n'a auzit nimica, dar și-a zis sieși cu melancolie: — „Altădată Tase n'are să cuteze să mă mai invite“... Deci, nu puțină i-a fost mirarea acuma. Dar, tot bine crescut, și în mizerie ca și în vremile mai bune, n'a întrebant nimic, ci și-a făcut numai explicația în minte: — Ori că Tase a înduiogăt-o cu povestirea soartei triste a celui mai bun amic al său, ori că madam Clipici și-a făcut o rochie nouă de casă, și numai Pripășeanu n'a admirat-o încă...

În fine! Iată-l pe amicul nostru încă odată la largul lui, — că altminteri domnu Tase face lucrurile astea întotdeauna în stil mare. Ce pastramă? Icre negre, domnule, mâncare de milionar, și mai câte altele! — ce două-trei sticle de Drăgășani, — douăsprezece, și cu Vișiu respectiv... Așa că, ce să mai lungim vorba, când ajunseră și ceasurile câte fuseseră sticlele, Pripășeanu nu se putu despărți de prietenul său Clipici până nu-l îmbrățișă cu efuziune tot de atâtea ori.

Dar, în vremea asta, madam Clipici, obosită, trecuse dincolo în odaie și se dăduse odihnei; fusese altminteri în toane bune și, cu adevărat, în rochie nouă.

Dă să plece Pripășeanu, — pălăria aci, dar unde e bastonul?

A! își aduce aminte. L-a răzimat de un dulap dincolo în odaie. Clipici, că să i-l aducă. — „Doamne ferește!“ protestează Pripășeanu; — „să deranjezi pentru mine pe madam Clipici din somn?...“ Și în sinea lui: — „Atâta mi-ar mai trebui, să-mi aud iar buchile și să-mi mai taie apa dela moară, ca atuncea...“

— Lasă, lasă, că viu eu al'dată să-l iau...

Cu aceste vorbe Pripășeanu o porni spre domiciliu, ghiftuit ca pentru trei zile. Și, ca de obicei omul când s'a uitat cam prea mult în fundul sticlelor, își repetă așa mașinalicește: — Da, da, viu eu al'dată să-l iau... Viu eu al'...

Deodată se opri, își scoase pălăria și se lovi cu palma peste frunte.

— Tiii, — murmură subit iluminat, — aicea este ceva de făcut!

*

Peste câteva zile, familia Clipici tocmai se așeză la masă, când iată Pripășeanu.

— Da ce vânt, prietine?

— Păi, zice, am venit să-mi iau bastonul.

— Da cum? că văd că ai altul acuma.

— Lasă-l pe ăsta; vorba e că vreau să-l iau pe celalalt...

— Ei, da fiindcă veniși, ia stai colea cu noi. N'ai stat încă la masă, cred.

— Nu; eu, decând n'am nici o treabă, mănânc sara cam târziu...

— Apoi stai dar și ia de colea.

Lui Clipici îi place masa copioasă, și când n'are mosafiri; și-i place să stea cu prietini câte un cias mai mult, și când îi vin neinvitați.

Iară s'a făcut târziu. De astă dată Pripășeanu își ia bastonul pe care îl lăsase întâiu, dar lasă acuma pe celalalt, că, zice, cum are să umble pe stradă cu două bastoane?

— Lasă, că trimet eu, sau viu să-l iau al'dată. Am trecut numai din întâmplare p'aici, d'aia aveam baston la mine, — și zic: ș'asa venii eu pân'acilea, să-l iau pe ălalt...

Iar în drumul spre casă, Pripășeanu simțea așa o gâdălitură plăcută, la capul pieptului; dar nu răsese, — cunoaște buna cuviință pe stradă, — ci numai murmură, călcând sprinten și învârtind bastonul morișcă:

— S'a aranjat!

*

Mai trec câteva zile. Trec și tramvaiul și-l ajunge din urmă pe domnu Clipici la stație. — „Și așa e târziu, zice, hai să mă urc și eu...“ Când să pornească vagonul, — „stai conductor!“ Pripășeanu făcuse semne disperate cu bastonul, și mulțămită lor, reuși să se imbarce și dânsul, spre plăcuta surprindere a dlui Tase.

— Te văzui, zice, că mergi acasă, și ce mi-am zis? E ocazie să-mi iau și eu bastonul, că stă de mult acolo... Nu te superi?

— De ce să mă supăr, dragă? O să stai, firește, cu noi la masă.

Tot atât de firește, a rămas acuma bastonul ăstălalt, căci iarăș: Cum avea să umble Pripășeanu pe stradă cu două bastoane?...

Și poate că scena s'ar mai fi repetat cine știe de

câte ori, dacă nu s'ar fi pornit iarăş vremea a furtună în menajul Clipici. — „Nu ştiu eu, zice coana sastisită; atâta-ţi spun, Tase, că dacă nu găseşti un chip să te cotoroseşti de lipitoarea asta...”

— Îmi dai cu ceva 'n cap, ştiu; poate chiar cu unul din bastoanele lui Pripăşeanu...

— Nu ştiu; eu ți-am spus.

Deci, se gândeşte şi domnu Tase; dar nu găseşte nimica singur, trebuie să se consulte cu cineva, cu Bumbuleţ Nae, de pildă, că ăla e 'n stare să năcocească câte drăcii toate.

Stau ei de sfat, la aperitiv, când hop Pripăşeanu. Îşi pune bastonul într'un colţ şi se aşează la masa prietenilor, Bumbuleţ îşi aruncă privirea la bastonul lui Pripăşeanu şi zimbeşte.

— Ce râzi, Nae?

— Nimica, mi-a venit mie așa o idee.

Mai stă el, mai spune o minciună, alta, — înfărgit se ridică. — „Să mă iertați, zice, da mă aşteaptă un creditor şi nu vreau să-l scap...”

Când iese, pune mâna pe bastonul lui Pripăşeanu, şi dus a fost. Clipici îl vede, şi zimbeşte.

— Ce râzi, Tase?

— Nimica, mi-a venit mie așa o idee... Dar a propo, ş'asa ești aicea, — de ce n'ai veni să-ți iei bastonul?

— Cum nu, dragă? Cu cea mai mare plăcere, mai e vorbă?...
PCU Cluj / Central University Library Cluj

Pripăşeanu, radios, gata să mai ceară un aperitiv.

— Nu, că e târziu; să luăm o trăsură...

Opreşte domnu Tase o birjă, se urcă, — da Pripăşeanu, disperat răscoleşte toată prăvălia.

— Ce mi-ați făcut bastonu bre?, — unde mi-e bastonu bre, afurișilor?...

— Hai frate, — domnu Tase de colo, — las' că-l găsești pe urmă... Hai că-i târziu şi se supără nevasta...

La așa o vorbă, Pripăşeanu nu mai putu rezista. — Madam Clipici îi întimpină cu o nutră cam încruntată, dar domnu Tase îi făcu cu ochiul şi, intrigând-o, o mai potoli...

S'a făcut iar târziu; dar bastonul lui Pripăşeanu nu mai eră în odaia ailaltă, eră aci.

Dă el să plece, — zice că-l uită... Aş! Domnu Tase, politicoş, i-l dă în mână şi zimbând:

— Acu ia-l pe ăsta, că pe ălalt o să-l găseşti mâne la cafenea... Apoi, când o fi să ne mai întâlnim la mine, n'ai grijă, lasă, că te vestesc eu...

Zimbetul de rămas bun, al lui Pripăşeanu fu mai mult acru.

A înţeles el acuma situația, numai decât. De aceea, întorcându-se acasă la ceasul acesta târziu, izbind nervos cu bastonul în trotuar, dete pălăria pe ceafă, plecă ochii la pământ, şi murmură ca pentru dânsul:

— S'a dus dracului afacerea.

„Ce povestesc eu copilului meu“.

E una din chemările cele mai nobile ale literaturii cuminti, a-şi îndreptă privirile spre lumea tinerilor, al căror suflet e încă în formare, şi a înrăuri în chip fericit asupra acelui suflet, ca să iasă din el ceva bun, luminat, nobil.

Sufletul băiatului, — spune psihologia, — e ca o tablă curată, pe care încă nu e scris nimic. Atârnă dela cei din jur, să ştie ce să scrie pe această tablă curată, pentru a face din ea cu vremea o pagină distinsă, strălucită, ori o mângăleală, o maculatură, un lucru de nimic.

De multe ori însă, cei mai apropiați ai copilului, ai tânărului, nu ştiu nici ei bine, nu au mijloace ori răgaz, a scrie ceea ce ar fi de dorit, pe tabla sufletului plăpândeii ființe, — şi de aceea fac cel mai nobil serviciu omenimei acei scriitori, cari îşi folosesc luminile talentului lor, pentru a servi acest lucru: a ajuta să se scrie ceva bun, folositor, nobil, pe tabla încă nescrisă ori puțin scrisă, a sufletelor tinere. Andersen a ajuns a fi socotit scriitor classic, prin nişte *povești*, scrise cu deosebită îngrijire în direcția aceasta.

Un alt scriitor la fel este Dr. G. Biedenkapp, care a scris o serie de clasice povestiri *pentru copii*, dar pe cari le ceteşte cu multă plăcere şi omul mare.

Şapte din aceste povestiri au apărut de curând în traducere românească, în editura „*Librăriei Dr. S. Bornemisa*” dela Orăştie, — şi nu avem destule cuvinte a stăruii asupra lor.

Cele 7 piese sunt:

„Inventarea luntrei“,

„Povestea focului şi a chibriturilor“,

„Ogorul de grâu al Mariei celei schioape“,

„Cănele recunoscător“,

„Regele Săgeata-Apei, şi cea dintâi trăsură“,

„Ce povesteşte portocala“, — şi

„O călătorie în jurul pământului“...

Fiecare din aceste piese, e o foarte isteată *popularizare de știință*. Nu sunt povești cu zmei, cu împărați ce n'au fost şi nu vor fi, ci foarte istețe şi draguțe povestiri, în cari cutare unchiuş dulce la graiu, spune copilului său lucruri ce-i sunt foarte de lipsă să le ştie, împreunând fericit frumosul cu folosul. Ele distrag, plac, dar în acelaş timp dau cetitorului tinăr, — ba şi multora din cei mari! — *cunoştințe prețioase*.

Recomandăm stăruitor draguța carte tuturor celor ce îşi au dragi copiii. Să o cumpere şi să li-o dea spre citire. Costă numai 80 fil. şi 5 fil. porto. A se cere la „*Librăria Dr. S. Bornemisa*, în Orăştie (Szászváros).

În numărul viitor vom da şi o piesă, ca specimen.

Colectiile „Cosinzenii“

de pe anul I. II. și III. se pot comanda dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 27.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă toate trei colecțiile pentru suma de 20 coroane.

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI“. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi“, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într-o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lăzăr - Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI“. Prețul cor. 180. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dărmă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-i iaie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA“. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa“ din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 480.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la Librăria Dr. S. Bornemisa, în Orăștie. —

Cor, fil.

M. Eminescu: Opere complete. Poezii, nuvele, teatru, roman, scrieri, etc.	650
O. Minar: Eminescu în fața justiției	1.—
Ionescu I. A.: Semnele corecturei	—50
A. S. P. Principesa Maria: Crinul vieții	2.—
Activitatea parlamentară a dlui Iorga	—50
N. Iorga: Ce ne învață certera lui A. Vlaicu	—15
N. Iorga: Renegații în trecutul țărilor noastre	—20
Bosie St.: Simbioza Austro Ung. sau Paralicul și Orbul	—50
Stefanelli: Amintiri despre Eminescu	150
Ciocârlan I.: Fără noroc, schițe	—30
Dragoslav I.: Povești de Crăciun	—30
Fogazzaro A.: Povestiri	—30
Lamartine: Raphael	—30
Tailler E.: Dragoste de scriitor	—30
Iaccoliof L.: Vânătorii de robi dealungul Nilului	—30
Theodorian C.: Cum plânge Zinica, schițe	—30
Stamatiad A.: Din trumbușe de aur, poezii	—30
Aslan G.: Cultul oamenilor mari	—30
Tufovean G.: Albastru	—30
Lecca H.: Moartea lui Scherlock-Holmes	—30
Lupaș Dr. I.: Mitropolitul Andrei Șaguna	3.—
„ „ „ Contele Ștefan Sécheny	—50
„ „ „ Șaguna și Eötvös	—50
„ „ „ Temeliile traiului nostru	—20
„ „ „ La ziua sf. Andreiu	—10
„ „ „ Sfânta Scriptură	—20
„ „ „ Calea bisericii	—20
„ „ „ Viața unei mame credincioase	—30
„ „ „ Însemnătatea bisericii	—10
„ „ „ Spice din istoria noastră bisericească	—30
Galacteon G.; M. Eminescu	—60
Minar O.: Veronica Micle	—60
Balcescu N.: Cântarea României	—30
Maeterlink M.: Ciclul Morții	125
Naru D.: Ispitirea de pe munte, poezii	—50
Demetrius V.: Sonete	150
Dr. Casiu Maniu: Cultura conștiinței	3.—
Ursu I.: Ștefan-cel-Mare și Turcii	4.—
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2.—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	—
Al. Ciura: Amintiri	—60
I. Dragoslav: Volintirii	—80
L. Rebreanu: Frământări	—50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	—
Dr. G. Biedenkapp: Ce povestesc eu copilului meu	—80
A. France: Crima lui Sylvestre Bonnard, roman	—80
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	—80
St. Lăzăr: Floarea Betuliei, roman	—80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	—60
A. Hamat: Noua lege militară	—60
E. Borcia: Versuri flușturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—80
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1.—

— Pentru porto să se trimită deosebit 10—30 bani de fiecare carte. —
— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —